

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně - pobočka ve Zlíně rozhodl po provedeném hlavním líčení dne 5. 8. 2024 v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Radomíra Koudely a přísedících Bc. Věry Šmídové a Ivo Vaicenbachera

takto:

Obžalovaný

M. P., narozený XXXXX, trvale bytem XXXXX, okres XXXXX,

uznává se vinným, že

1. v době kolem 19:02 hodin dne 22. 9. 2023, v XXXXX, Zlínský kraj, v podnapilém stavu a po předchozích rozepřích s taktéž podnapilým poškozeným J. D., nar. XXXXX, který se během návštěvy obžalovaného choval nepřístojně, poškozoval majetek obžalovaného, nereagoval na vykazování a následně obžalovanému vyhrožoval zabitím a zapálením domu, ke kterým došlo uvnitř domu číslo XXXXX, přiběhl k poškozenému, který v tu dobu stál před domem číslo XXXXX na místní asfaltové komunikaci a v přítomnosti většího počtu osob do něj strčil, v důsledku čehož poškozený ztratil rovnováhu, upadl na záda, narazil temenem hlavy na povrch vozovky a ztratil vědomí,
2. poté, co poškozený v čase 19:11 hodin opětovně nabyl vědomí, zjistil, že obžalovaný v tu dobu napadá V. B., kdy v tu dobu oba leželi na silnici v jeho blízkosti a V. B. opakovaně volala "M. přestaň", s největší pravděpodobností ve snaze pomoci V. B. se do konfliktu vložil, přičemž obžalovaný jej opětovně fyzicky napadl, a to zejména dvěma dupnutími na hlavu, kdy při prvním pokusu se minul a při druhém pokusu poškozenému, který v tu dobu ležel na zádech na zemi a on nad ním stál, dupl na hlavu do obličejové části,

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Heliová

kdy v důsledku pádu a nárazu temenem hlavy na povrch vozovky, ke kterému došlo v souvislosti se skutkem popsáním výše v bodě 1, poškozený utrpěl zlomeninu zevní části levé temenní kosti pokračující přes šupinu kosti spánkové vlevo na spodinu lební na velká křídla kosti klínové vlevo, s prokrácením měkkých pokrývek lebních levé temenně spánkové krajiny levého spánkového svalu, krevní výron pod tvrdou plenu mozkovou nad oběma polokoulemi mozku v rozsahu přední jámy lební oboustranně a střední jámy lební vlevo, ložiskové prokrvácení měkkých plen mozkových a horní a spodní ploše mozku, zhmoždění a prokrvácení kory horní a zevní partie levého temenního laloku mozku, přítomnost krve ve čtvrté komoře mozkové a zkrvaveného mozkomíšního moku v postranních komorách mozku, druhotné prokrvácení tkáně mozkového kmene a těžký otok mozku, který se rozvinul na podkladě krvácení pod tvrdou plenu mozkovou, do měkkých plen mozkových, komorového systému mozku a zhmoždění mozku při zlomeninách klenby a spodiny lební, kdy v důsledku těchto zranění poškozený poté, co byl druhého dne 23. 9. 2023 v ranních hodinách nalezen v bezvědomí na autobusové zastávce XXXXX vzdálené cca 850 m od místa činu a v 8:20 hodin přivezen rychlou záchrannou službou na urgentní příjem Uherskohradištské nemocnice a.s., kde byl hospitalizován až do 10:38 hodin dne XXXXX, kdy v důsledku utrpených zranění zemřel,

přičemž takto jednal přesto, že byl trestním příkazem Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 30. 12. 2022, čísla jednacího 18 T 163/2022-78 potrestán mimo jiné pro spáchání přečinu výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému peněžitému trestu ve výměře 50denních sazeb, kdy výše jedné denní sazby byla stanovena částkou 500 Kč, tedy celkem 25 000 Kč,

tedy

- Ad 1: jinému úmyslně ublížil na zdraví v důsledku předchozího zavrženého jednání poškozeného a činem způsobil smrt,
- Ad 2: se dopustil jednání, které směřovalo k tomu, že jinému způsobí těžkou újmu na zdraví, a jehož se dopustil v úmyslu takový trestný čin spáchat, přičemž k dokonání trestného činu nedošlo,
- Ad 1 – Ad 2: dopustil se veřejně a na místě veřejnosti přístupném výtržnosti tím, že napadl jiného a čin spáchal opětovně,

čímž spáchal

- Ad 1: zločin ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 1, odst. 5 trestního zákoníku,
- Ad 2: zločin těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, trestního zákoníku, ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku,
- Ad 1 – Ad 2: přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku.

Za to se odsuzuje

Podle § 145 odst. 1 trestního zákoníku, § 43 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody **v trvání 3 (tří) let**, jehož výkon se podle § 84, § 85 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odkládá na zkušební dobu **v trvání 5 (pěti) let** s vyslovením dohledu.

Podle § 85 odst. 2 trestního zákoníku se obžalovanému ukládá povinnost podle § 48 odst. 3 trestního zákoníku podle svých sil nahradit škodu a podle § 48 odst. 4 písm. h) trestního zákoníku zdržet se požívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek.

Podle § 99 odst. 2 písm. b), odst. 4 trestního zákoníku se obžalovanému ukládá protialkoholní ambulantní léčba.

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu je obžalovaný povinen zaplatit na náhradě majetkové újmy:

- poškozené Zdravotní pojišťovně ministerstva vnitra České republiky se sídlem Praha 3, Vinohradská 2577/178 částku 93 418 Kč, a
- poškozené R.D., narozené XXXXX, bytem XXXXX částku 55 480 Kč.
a na nemajetkové újmě pak R.D. škodu ve výši 403 530 Kč.

Podle § 229 odst. 2 trestního řádu se poškozená R.D. se zbytkem svého nároku na náhradu nemajetkové újmy odkazuje na řízení ve věcech občanskoprávních.

Odůvodnění:

1. Důkazy provedenými v průběhu hlavního líčení, a to především prohlášením viny týkajícím se trestné činnosti, výpověďmi svědků, listinnými důkazy včetně kamerových záznamů a znaleckými posudky, byly zjištěny a prokázány skutečnosti, které jsou uvedeny ve výrokové části tohoto rozsudku.
2. Obžalovaný v přípravném řízení nevyprávěl. U prvního hlavního líčení, které se konalo dne 1. 8. 2024, po řádném poučení prohlásil vinu ve smyslu podané obžaloby, a to včetně právní kvalifikace (č. l. 396). Soud s ohledem na důkazy, které byly provedeny v přípravném řízení a které se plně nepromítly do podané obžaloby, však přistoupil k dokazování týkajícímu se především chování poškozeného J.D. dne 22. 9. 2023. Obžalovaný ve své výpovědi uvedl, že na oslavu svých narozenin pozval V.B., která se před příchodem telefonicky obžalovaného dotázala, zda může přijít i s doprovodem, a to s poškozeným J. D., kterého obžalovaný před samotnou oslavou neznal, nikdy jej neviděl a na oslavu jej nepozval. Obžalovaný souhlasil. Následně pak kolem patnácté hodiny do bydliště obžalovaného přijela V.B. s poškozeným J.D.. Obžalovanému žádné dárky nepřivezli, což obžalovanému nevadilo, a společně požívali alkoholické nápoje. Podle obžalovaného, pokud byli strízliví, tak chování B. a D. bylo únosné; poškozený se ale postupně začal chovat hulvátsky. Po příjezdu dalších hostů, jednalo se o tři dívky a jednoho muže, docházelo s ohledem na výraznou podnapilost poškozeného k různým konfliktům. Poškozený byl v silně podnapilém stavu, vícekrát se pozvracel, upadl, poškodil kuchyňskou linku, vyhrožoval svědkyni I.Ř., že ji hodí potoka, takže ostatní gratulanti, kteří se dostavili později, chtěli, aby obžalovaný jak poškozeného, tak V.B. vykázal. Poškozený poté, co obžalovaný mu odmítl dále nalévat alkoholické nápoje, se začal chovat agresivně, kopal do stolu v obývacím pokoji, až ho rozbil. Obžalovaný nabízel poškozenému a V.B. částku 200 Kč na vlak a alkoholické nápoje na cestu, což poškozený odmítl. Z domu sice odešel, ale neustále se vracel a v domě poškozoval věci; například výrazně poškodil podlahu úderem železnou tyčí, o čemž svědčí i fotodokumentace předložená obhájkyní (č. l. 403-414). Také při odchodu porazil motorku, následně urval přední blatník a zadní blinkr (č. l. 415-416). Toto jednání výrazně rozčílilo obžalovaného, který má k motorce velmi blízký vztah. Poškozený pak následně po opětovném vykazování začal vyhrožovat zabitím obžalovaného a podpálením jeho domku (jedná se o rodinný dům ve vlastnictví otce obžalovaného), přičemž právě takové jednání, poškození věcí a vyhrožování ze strany poškozeného, obžalovaného velmi rozčílilo a vedlo k následnému jednání, především k silnému postrčení poškozeného mající za následek pád poškozeného na vozovku a náraz jeho hlavy na vozovku nebo obrubník. Poškozený pak zůstal ležet na ulici několik minut, chrčel a jedna z účastnic oslavy volala záchrannou službou.

3. Následně soud se souhlasem obou procesních stran přečetl svědecké výpovědi svědků T.B., V.B., M.H., I.Ř., J.S., J.Š. a R.V. se zaměřením především na jednání poškozeného před samotným útokem ze strany obžalovaného a jednání obžalovaného. V této souvislosti soud podotýká, že již v podané obžalobě při konstataci výpovědi svědků je uvedeno ve svědeckých výpovědích M.H., R.V., I.Ř. a T.B., že poškozený byl v silně podnapilém stavu a pozvracel se, případně několikrát se pozvracel. Podle R.V. poškozený spadl do zvratků, chodil špinavý, což bylo velmi nepříjemné, takže obžalovaný byl požádán, aby poškozený s B. odešli. Poškozený nechtěl odejít, neustále se vracel a poškozený následně obžalovanému vyhrožoval, že se ráno vrátí, že jej zabije nebo něco v tomto smyslu; lze zde poukázat na bod 13. odůvodnění obžaloby. Vyhrožování poškozeného svědkyni I.Ř. je pak uvedeno v bodě 14. obžaloby. Právě s ohledem na tyto skutečnosti, které jsou uvedeny v obžalobě, soud přistoupil k výslechu obžalovaného, ke čtení jednotlivých výpovědí a dotazoval se obžalovaného právě k těmto výpovědím. Obžalovaný pak vesměs k výpovědím jednotlivých svědků neměl žádné připomínky. Pokud se týká výpovědi svědka T.B., pak uvedl, že poškozeného praštil nazouvákem na papuče, k výpovědi R.V. uvedl, že poškozený mu vyhrožoval, že zapálí barák a na druhý den pak přijede i s nějakými kamarády z Hradiště a obžalovaného zbijí. Zda někdo ze svědků viděl, jak poškozený povalil a poškodil následně motorku, obžalovaný neví, ale motorka, včetně poškození, je nadále ve stavu po poškození ze strany poškozeného. Pokud se týče daných výpovědí, soud konstatuje, že již v přípravném řízení byly zjištěny poznatky o nepřístojném chování poškozeného před samotnou trestnou činností ze strany obžalovaného. Této skutečnosti ale poněkud nebyla věnována dostatečná pozornost, proto soud přistoupil dne 1. 8. 2024 k provedení dokazování a teprve následně po provedeném dokazování se dotázal státního zástupce, zda souhlasí, aby soud přijal prohlášení viny obžalovaného. Soud následně přijal prohlášení viny obžalovaného týkající se samotného jednání, nikoliv právní kvalifikace uvedené v obžalobě, kterou soud nepovažuje za příléhavou všem okolnostem trestní věci. Následně u hlavního líčení konaného dne 5. 8. 2024 vyslechl svědkyni I.Ř. (č. l. 417), která ve své výpovědi uvedla značnou podnapilost poškozeného, jeho agresivní chování, ničení věcí i vyhrožování obžalovanému poté, co byl z domu vykazován a několikrát se do domu vracel. U tohoto hlavního líčení byl vyslechnut rovněž otec obžalovaného, který však k samotné trestné činnosti nic bližšího neuvedl, a obhajobou bylo soudu předloženo čestné prohlášení svědka P.P. (č. l. 402), který uvedl, že poškozeného potkal následně ve vesnici a poškozený dosti agresivně odmítal jakoukoliv pomoc, přičemž uváděl, že jeho nikdo vyhazovat nebude.
4. Obžalovaný i obhajoba v průběhu hlavního líčení několikrát uváděli, že poškozený vícekrát spadnul a udeřil se do hlavy před samotnou trestnou činností obžalovaného, a je pravděpodobné, že i po trestné činnosti mohl následně upadnout a udeřit se do hlavy. Bylo tak naznačováno, že ke zranění poškozeného mohlo dojít nikoliv v přímé souvislosti s trestnou činností obžalovaného, byť tuto skutečnost obhajoba přímo nenamítala. Soud v této souvislosti poukazuje na znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, z kterého zjistil následující skutečnosti: Znalci zjistili, že poškozený utrpěl:
- Zlomeninu zevní části levé temenní kosti pokračující přes šupinu kosti spánkové vlevo na spodinu lební na velká křídla kosti klínové vlevo, s prokrácením měkkých pokrývek lebních levé temenně spánkové krajiny levého spánkového svalu.
 - Krevní výron pod tvrdou plenu mozkovou nad oběma polokoulemi mozku v rozsahu přední jámy lební oboustranně a střední jámy lební vlevo.
 - Ložiskové prokrvácení měkkých plen mozkových a horní a spodní ploše mozku. Zhmoždění a prokrvácení kory horní a zevní partie levého temenního laloku mozku.
 - Přítomnost krve ve čtvrté komoře mozkové a zkrvavěného mozkomíšního moku v postranních komorách mozku.
 - Druhotné prokrvácení tkáně mozkového kmene.
 - Těžký otok mozku.

Bezprostřední příčinou smrti poškozeného byl otok mozku, který se rozvinul na podkladě krvácení pod tvrdou plenu mozkovou, do měkkých plen mozkových, komorového systému mozku a zhmoždění mozku při zlomeninách klenby a spodiny lebni. Jedná se o smrt násilnou v souvislosti s poraněními hlavy jmenovaného, všechna zranění vykazovala známky tzv. vitální reakce a vznikla tak za života poškozeného. Znalci měli k dispozici kamerový záznam, který zaznamenal průběh napadení poškozeného. Uvedli, že nejzávažnější poranění, tedy zlomenina levé temenní kosti přecházející přes šupinu kosti spánkové vlevo na spodinu lebni s krvácením pod tvrdou plenu mozkovou do měkkých plen mozkových a komorového systému mozku se zhmožděním tkáně a otokem mozku, vznikl účinkem zevního tupého mechanického násilí působícího nejméně jedenkrát proti levé temenně spánkové krajině velkou intenzitou. Ze zaznamenaného průběhu napadení poškozeného se znalcům jeví jako nejzásadnější útok vržení těla poškozeného s nárazem jeho hlavy na vozovku či obrubník, po kterém poškozený zůstal nehybně ležet na vozovce. Znalci zhodnotili, že ani při neodkladné lékařské péči, pokud by byla poškozenému poskytnuta, nebylo možno zaručit záchranu života poškozeného. Znalecký posudek mimo jiné vychází z kamerových záznamů, které lze označit jako nezpochybnitelný důkaz v průběhu samotného konfliktu. Za podstatné skutečnosti vyplývající z kamerového záznamu soud považuje jednak samotný útok obžalovaného; v této souvislosti konstatuje, že na kamerových záznamech není zachycen zvuk, takže soud považuje za prokázané skutečnosti v rámci zásady *in dubio pro reo*, které uvádí svědci a především obžalovaný. Za velmi důležité pak považuje jednotlivá časová období týkající se kamerových záznamů, kdy, jak správně vyhodnotil státní zástupce z kamerového záznamu, který je založen na č. l. 86, vyplývá, že po původním útoku ze strany obžalovaného uplynulo přibližně necelých devět minut, kdy poškozený se postupně zdvíhá, když předtím ležel na vozovce, a dochází k dalšímu konfliktu mezi obžalovaným a poškozeným a útoku ze strany obžalovaného. Státní zástupce zcela správně vyhodnotil tuto skutečnost jako důvod nemožnosti posoudit celé jednání jako jeden trestný čin, ale s ohledem právě na přerušení jednání obžalovaného, a to delším časovým úsekem, je podle jak názoru státního zástupce, tak soudu nutno posoudit jednání obžalovaného jako samostatné dva skutky, a to s jinou právní kvalifikací.

5. Při hodnocení samotné trestné činnosti a děje, který proběhl před trestnou činností, soud považuje za prokázané, že poškozený se dostavil na oslavu narozenin obžalovaného bez předchozího pozvání, i když s následným souhlasem obžalovaného. Na této oslavě se choval nepřistojně, následně nejprve neúmyslně, posléze i úmyslně, ničil majetek obžalovaného, odmítal opustit rodinný dům a těsně před samotným konfliktem pak obžalovanému vyhrožoval podpálením domu a ublížením na zdraví, případně zabitím. Při hodnocení chování obžalovaného, je zjevné, že se jedná o trestnou činnost a nikoli nutnou obranu; přesto obžalovaný se v průběhu oslavy nechoval nikterak agresivně, a při žádosti, aby poškozený opustil s V.B. rodinný dům, dokonce poškozenému nabízel finanční částku ve výši 200 Kč a alkoholické nápoje na cestu, což v žádném případě nesvědčí o jakékoliv agresivitě obžalovaného v této době. Podle názoru soudu jednání poškozeného před samotnou trestnou činností je nutno vyhodnotit jako zavrženíhodné jednání poškozeného, a následný útok pak právně kvalifikovat jako ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky. Soud se k právní kvalifikaci blíže a rozsáhleji vyjádří níže, právě při rozboru právní kvalifikace. Lze tedy uzavřít, že trestná činnost obžalovaného i následek této trestné činnosti, jak z provedeného dokazování, tak i z prohlášení viny obžalovaného týkající se skutku, které bylo soudem přijato, byly jednoznačně a bez jakýchkoliv pochyb prokázány.
6. Pokud se týče právní kvalifikace, obžalovaný na počátku hlavního líčení dne 1. 8. 2024 prohlásil vinu týkající se jak skutku, tak právní kvalifikace, i když nalézací soud přijal prohlášení viny jen v rozsahu trestné činnosti, neboť právní kvalifikace, podle názoru senátu, týkající se bodu 1. obžaloby není přílehlavá. Právní kvalifikací k bodu 1. obžaloby se státní zástupce zabývá v bodě 27. odůvodnění, přičemž zde nejsou uvedeny důvody nepoužití právní kvalifikace dle § 146a trestního zákoníku. V závěru hlavního líčení v rámci závěrečné řeči se sice státní zástupce k těmto

skutečností vyjádřil, dospěl k závěru, že nezakládají důvody právní kvalifikace dle § 146a trestního zákoníku, avšak blíže své závěry nerozvedl. Při úvahách k právní kvalifikaci trestné činnosti obžalovaného, která je uvedena v bodě 1. výrokové části tohoto rozsudku, pak soud nejprve se bude zabývat právními komentáři, které jsou uvedeny ve velkých komentářích trestního zákoníku II. od autorů Šámal a kolektiv, I. vydání, ve kterých k § 146a (viz strana 1384) je toliko uvedeno, že ustanovení § 146a obsahuje dvě samostatné základní skutkové podstaty, přičemž první v odstavci 1 postihující úmyslné způsobení ublížení na zdraví jinému v silném rozrušení, ze strachu, úleku, zmatku nebo jiného omluvitelného hnutí myslí, anebo v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného, také v odstavci 3, jedná se o shodné skutečnosti. Termín „v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného“, je v daných komentářích rozebrán toliko při právních komentářích k trestnému činu zabití dle § 141 trestního zákoníku, a je zde uvedeno (viz strana 1328) následující: „Zabití je důsledkem předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného (tzv. provokace), v tom případě, jestliže pachatel jedná pod vlivem takového zavrženíhodného jednání poškozeného, které je obecně považováno za chování v příkrém rozporu s morálkou a svědčí o morální zvrhlosti, bezcitnosti, bezohledného sobectví a neúctě poškozeného k ostatním osobám nebo společnosti. Konkrétně může jít například o usmrcení osoby, která dlouhodobě fyzicky nebo psychicky týrala pachatele, nebo ho po určitou dobu zavrženíhodným způsobem sexuálně nebo jinak zneužívala. Může však jít i o jednorázové jednání poškozeného ve formě útoku nebo vyvolání nebezpečí směřující vůči zájmům chráněným trestním zákonem, pokud má požadovanou intenzitu, například při překročení mezí nutné obrany nebo krajní nouze ze strany pachatele. Při zabití v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání není třeba, aby pachatel jednal v silném rozrušení nebo v jiném podobném stavu, neboť zákon zde vyžaduje pouze, aby jednání pachatele bylo vykonáno v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného.“ Dále je pak uvedeno, že takto může pachatel jednat i s rozmyslem a čin dopředu připravit a nemusí jít tak o jednání v silném rozrušení. V komentáři se pak odkazuje na článek bulletinu advokacie z roku 2009 od Jaromíra Hořáka s názvem Vražda a zabití v novém trestním zákoníku. Jednání na základě tzv. provokace je velmi výstižně popsáno od autora JUDr. Jaromíra Hořáka z právnické fakulty Univerzity Karlovy Praha v publikaci „Agresivní a provokující oběť násilného činu“. Podle autora jednání lze do jisté míry omluvit okamžitou ztrátou sebeovládání (viz strana 4), případně předchozím zavrženíhodným jednáním poškozeného, a to bez ohledu na absenci silného rozrušení pachatele. Autor dále rozebírá praxi anglosaského a německého práva. Nalézací soud současně poukazuje na judikaturu využitelnou k dovození existence či neexistence omluvitelné pohnutky. Podle rozhodnutí 7 Tdo 793/2010: Mimořádně intenzivní podnět není předcházející nebo probíhající krádež majetku. Jedná se však o rozhodnutí vztahující se k § 140 a 141 trestního zákoníku, tedy k trestné činnosti výrazně společensky nebezpečnější. Soud dále poukazuje na rozhodnutí 5 Tdo 1283/2014 z 22. 10. 2014, podle kterého při zátěžové situaci se mění běžný fyziologický stav i chování s výsledkem zhoršení uvažování a rozhodování. Dané dovozování se sice vztahuje k projednávání trestní věci obžalovaného M.P., podle názoru soudu je zřejmé, že obžalovaný před samotným jednáním, které je uvedeno, byl výrazně rozrušen a došlo ke zhoršení uvažování a rozhodnutí, je však otázkou, zda se jednalo o zhoršení uvažování a rozhodnutí z důvodu zavrženíhodného jednání poškozeného, či z důvodu strachu před výhrůžkami obžalovaného. Soud dospívá k závěru, že se jednalo o jednání právě z důvodu zavrženíhodného jednání poškozeného, a nikoliv jednání z důvodu strachu u obžalovaného, který byl na to silně ovlivněn alkoholickými nápoji. Za velmi podnětné pro trestní věc obžalovaného P. soud považuje rozhodnutí Nejvyššího soudu publikované pod sp. zn. 4 Tdo 419/2016 ze 7. 4. 2016, dle kterého mezi předcházejícím zavrženíhodným jednáním poškozeného a úmyslným usmrcením ze strany pachatele musí být dána zřejmá a nepochybná souvislost, což zákon vyjadřuje slovy „v důsledku“, přičemž provokující jednání musí být podstatnou a zásadní pohnutkou pachatele trestného činu zabití podle § 141 odst. 1 trestního zákoníku. Obdobně se zavrženíhodného jednání týká rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 1118/2020 z 9. 12. 2020. Soud při úvahách o právní kvalifikaci v bodu 1. výrokové části tohoto

rozsudku zdůrazňuje jednu dle jeho názoru zásadní věc: Při úvahách o právní kvalifikaci jakékoliv trestné činnosti musí být dodržena zásada individualizace, tedy vždy vyhodnocovat jedinečnost a specifčnost dané trestné činnosti. Lze tak shrnout, že pojem „zavrženíhodné jednání poškozeného“ musí být dovozováno odlišně v rámci typové odlišnosti společenské nebezpečnosti u různých trestných činů, takže zavrženíhodné jednání poškozeného musí být daleko intenzivnější při právní kvalifikaci dle § 141 trestního zákoníku oproti právní kvalifikaci § 146a odst. 1 trestního zákoníku. Jedná se o prostou logickou dedukci, kdy k dovození omluvitelné pohnutky musí orgány činné v trestním řízení postupovat jinak při zabití (vraždě) poškozeného a jinak při prostém ublížení na zdraví. Nálezací soud již shora popsal jednání poškozeného před samotnou trestnou činností obžalovaného. Lze tedy konstatovat, že nepřístojné chování poškozeného v průběhu oslavy, následující neúmyslné a později i úmyslné ničení majetku obžalovaného, reálné odmítání vykázaní ze strany obžalovaného a nakonec vyhrožování smrtí a podpálením rodinného domku, je s ohledem na následující jednání obžalovaného, které spočívalo v prudkém odstrčení poškozeného, a tedy nikoliv jednání v přímém úmyslu poškozeného zranit, kdy tuto skutečnost uvádí i státní zástupce v odůvodnění pod bodem 30, pak takové jednání podle názoru soudu je nutno právně kvalifikovat podle § 146a trestního zákoníku, tedy jako jednání – ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky, a to v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného. Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že obžalovaný svým jednáním uvedeným v bodě 1. výrokové části tohoto rozsudku naplnil zákonné znaky skutkové podstaty zločinu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky dle § 146a odst. 1, odst. 5 trestního zákoníku. Omluvitelnou pohnutkou se soud zabýval již výše. Samotné jednání, které pak spočívalo v tom, že pachatel strčí do jiné osoby, která upadne a smrtelně si poraní hlavu, je zcela jednoznačně řešeno judikaturními rozhodnutími, například usnesením Nejvyššího soudu sp. zn. 6 Tdo 693/2014 nebo rozhodnutím téhož soudu publikované pod sp. zn. 8 Tdo 351/2011. Následující jednání, které je uvedeno pod bodem 2 výrokové části tohoto rozsudku a které státní zástupce oproti orgánům činným v přípravě řízení po podrobném prostudování spisového materiálu zcela správně právně kvalifikoval jako samotný trestný čin, a to s ohledem na časový odstup od trestné činnosti uvedené pod bodem 1. výrokové části tohoto rozsudku, pak soud shodně jako státní zástupce kvalifikuje jako zločin těžkého ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1 trestního zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, a to opět v souladu se soudní judikaturou citovanou státním zástupcem (6 Tdo 436/2015). Nálezací soud toliko podotýká, že pokud pachatel se snaží proti poškozenému útočit kopy či dupnutím do oblasti hlavy, musí vždy být srozuměn s možným následkem ve formě těžkého ublížení na zdraví poškozeného, byť reálně k tomuto poškození nedojde. V souladu s právním názorem státního zástupce dospívá soud také k závěru, že jednání obžalovaného je třeba hodnotit jako přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku, a to s ohledem na skutečnost, že napadl poškozeného na místě veřejnosti přístupném a za přítomnosti více osob. Tohoto jednání se pak dopustil opakovaně, když v minulosti byl odsouzen pro trestný čin výtržnictví trestním příkazem Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 30. 12. 2022, sp. zn. 18 T 163/2022, a v daném případě pak pro právní kvalifikaci nehraje roli, že tento trest je již zahlazen.

7. Obžalovaný se vytýkaného jednání, které je uvedeno pod bodem 1. i pod bodem 2. výrokové části tohoto rozsudku, dopustil nejméně v tzv. nepřímém úmyslu ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku, kdy nejméně věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný trestním zákoníkem, v daném případě ochrana zdraví poškozeného, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn. Pokud se týká následku svého jednání, které je uvedeného pod bodem 1. výrokové části tohoto rozsudku, tedy smrti poškozeného, jedná se nejméně o tzv. vědomou nedbalost ve smyslu § 16 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Lze tedy konstatovat absenci prokázání přímého úmyslu u obžalovaného, tedy že chtěl poškozenému způsobit újmu na zdraví, či dokonce chtěl poškozenému způsobit smrt, avšak pokud se týče ublížení na zdraví, tak s ohledem na charakter svého jednání musel vědět, že k takovému následku může dojít, a pro případ, že jej způsobí, byl s tím srozuměn, a pokud se týče samotného úmrtí poškozeného, pak obžalovaný

s ohledem na svůj věk, vzdělání a životní zkušenosti musel vědět o možném následku svého jednání vůči poškozenému, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí. Pokud se jedná o trestný čin výtržnictví, pak obžalovaný jednal minimálně ve smyslu ustavení § 15 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku. Obžalovaný svým jednáním jednoznačně narušil zájem společnosti na ochraně života a zdraví občanů České republiky, případně osob, které se v České republice zdržují, a na ochraně veřejného pořádku.

8. Obžalovanému M.P. byl uložen úhrnný trest dle § 145 odst. 1 trestního zákoníku. Při ukládání trestu soud postupoval ve smyslu § 37, § 38 a především § 39 trestního zákoníku, při zvážení a přihlednutí k okolnostem polehčujícím dle § 41 trestního zákoníku, tak přitěžujícím dle § 42 trestního zákoníku.
9. Obecně lze konstatovat, že pokud jde o ukládání trestu, je základem jeho přiměřenost a rozhodujícím kritériem pro jeho výši a druhy jsou samotné spáchané trestné činy, respektive veškerá trestná činnost. Povahu a závažnost spáchaných trestných činů blíže určují hlediska, která jsou demonstrativně vypočtena v ustanovení § 39 odst. 2 trestního zákoníku. Patří k nim především objektivní znaky blíže charakterizující spáchanou trestnou činnost, a to význam chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsob provedení činu, jeho následky, okolnosti, za kterých byl čin spáchán, míra zavinění pachatele, pohnutka, záměr a cíl. V neposlední řadě pak samotná osoba pachatele v době ukládání trestu. Podpurným hlediskem ve vztahu k povaze a závažnosti trestné činnosti jsou poměry pachatele, a to rovněž při ukládání trestu. Uložený trest musí vycházet ze zásady individualizace trestu, tedy aby uložený trest odrazil podstatné zvláštnosti konkrétního případu a osoby pachatele. Obecně se při ukládání trestu vždy zvažují povaha a závažnost spáchané trestné činnosti, poměry pachatele, jeho dosavadní způsob života, možnost nápravy při zvážení okolností polehčujících a přitěžujících. Hlavním kritériem pro ukládání trestu je povaha a závažnost spáchaného trestného činu, která zahrnuje nejširší okruh skutečností zahrnujících trestný čin. Lze tak konstatovat, že je to právě trestný čin, který je základem trestní odpovědnosti, za jehož spáchání je ukládán trest v intencích zákonné trestní sazby, případně z důvodu mimořádných mimo tuto trestní sazbu. Soud přitom zkoumá stupeň nebezpečnosti jednotlivých trestných činů, které charakterizuje konkrétní zájem, který byl činností zasažen nebo podle úmyslu pachatele měl být zasažen. Úkolem soudu je pak zhodnotit konkrétní význam poškozeného nebo ohroženého zájmu pro společnost. Lze konstatovat, že obžalovaný narušil zájem společnosti na ochraně zdraví, kdy konečným výsledkem jeho jednání byl fatální následek, tedy smrt poškozeného. Obžalovaný však takto jednal, a to v bodě 1. výrokové části tohoto rozsudku, z omluvitelné pohnutky z důvodu předcházejícího zavrženíhodného jednání poškozeného, které je uvedeno výše, které obžalovaný nezapříčinil, ani nevyprovokoval, a naopak to byl poškozený, který takto jednal přes vstřícné nabídky obžalovaného týkající se jeho odchodu z rodinného domu. Oproti bodu 1. však omluvitelnou pohnutku podle názoru soudu nelze uplatnit u bodu 2. výrokové části tohoto rozsudku, neboť obžalovaný svoji trestnou činnost spáchal po určité časové prodlevě po spáchání trestné činnosti uvedené v bodě 1. výrokové části tohoto rozsudku, především poté, co poškozený byl několik minut v bezvědomí a bylo tedy zřejmé, že jeho zdravotní stav je nepříznivý, stejně jako možnost obrany či agrese. Samotné jednání, které je uvedeno pod bodem 2. výrokové části tohoto rozsudku, pak bylo především zapříčiněno zásahem poškozeného do fyzického sporu mezi obžalovaným a svědkyní B.. Předcházející zavrženíhodné jednání poškozeného tak podle názoru soudu nebylo primárním důvodem pro trestnou činnost obžalovaného vůči obžalovanému.
10. Při ukládání trestu soud konstatuje, že obžalovaný je doposud, jak plyne z opisu Rejstříku trestů (č. l. 348–349) 5x odsouzen pro různorodou trestnou činnost. Předmětná odsouzení jsou však zahlazena a nelze tak k nim přihlížet jako k přitěžující okolnosti. Na straně druhé však jednoznačně svědčí o sklonech obžalovaného k páčání trestné činnosti, a to i stejnorodého charakteru, o čemž svědčí především trestní příkaz Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 30. 12. 2022,

č. j. 18 T 163/2022 (č. l. 346). Jako přitěžující okolnost je u obžalovaného nutno vyhodnotit spáchání více trestných činů. Na straně druhé obžalovaný je osobou, která od devatenácti let pracuje v odborné dělnické profesi a od nynějšího zaměstnavatele je hodnocen kladně. V místě trvalého bydliště o obžalovaném nejsou bližší poznatky, vyjma jednoho záznamu o potrestání za přešůpek. Jakožto výraznou polehčující okolnost soud vyhodnotil prohlášení viny obžalovaného. Primárním účelem ukládaného trestu je zabránit pachateli v opětovném páchání trestné činnosti, a to stejnorodého, případně jiného charakteru. Obžalovaný má sklony k páchání trestné činnosti, na straně druhé je osobou, která trvale bez přerušení pracuje, má zachované nejenom pracovní, ale i sociální vazby, přičemž jak plyne předcházejících odsouzení, zásadním spouštěčem trestné činnosti u obžalovaného bylo předchozí požití alkoholických nápojů. Podle názoru nalézacího soudu by případný trest, který by byl spojen s přímým trestem odnětí svobody, zapříčinil pravděpodobně spíše negativní prognózu jeho dalšího jednání než trest, který by nebyl spojen s přímým výkonem trestu odnětí svobody. Soud v této souvislosti vychází i ze znaleckého posudku, který spatřuje jako největší problém u obžalovaného zneužívání alkoholu. Nelze rovněž pominout, že v případě uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody by bylo výrazně ohroženo hrazení náhrad škody, když obžalovaný kromě svého příjmu nemá hodnotnější majetek, jehož prodejem by mohly být získány finanční prostředky. Podle názoru soudu trest, který je spojen s omezením, eliminující faktory, které u obžalovaného mohou vést k páchání případně další trestné činnosti, nejlépe naplní účel trestu, co se týče k zamezení dalšího páchání trestné činnosti, přičemž takto uložený trest vyhovuje i kritériím účelu trestu týkající se generální prevence takto uloženého trestu. Soud v rámci těchto úvah proto obžalovanému uložil sice trest na dolní hranici zákonné sazby, jakožto trest úhrnný, ale tento trest podmíněně odložil na nejdelší možnou zkušební dobu a současně vyslovil dohled nad obžalovaným v intencích ustanovení § 49–51 trestního zákoníku, kdy právě takový dohled by měl vést u obžalovaného k zamezení možného opakování trestné činnosti. S ohledem na vztah obžalovaného k alkoholickým nápojům a vliv těchto alkoholických nápojů na jeho možné budoucí jednání, soud rovněž uložil obžalovanému povinnost zdržet se požívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek. Současně pak obžalovanému uložil povinnost podle svých sil nahradit škodu, o které bylo rozhodnuto v adhezním řízení. Obžalovanému byla také v souladu se závěry znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, uložena protialkoholní ambulantní léčba.

11. Obžalovaný byl v adhezním řízení zavázán nahradit majetkovou škodu poškozené Zdravotní pojišťovně ministerstva vnitra České republiky, kdy tato škoda vznikla v přímé souvislosti s jeho jednáním a poškozenou organizací byla řádně vyčíslena a dokladována. Rovněž byl obžalovaný zavázán nahradit majetkovou škodu R.D., která jí vznikla v souvislosti se smrtí jejího syna a také byla řádně vyčíslena, přičemž tato škoda je v přímé v souvislosti s trestnou činností obžalovaného. Obžalovaný také tyto majetkové škody nerozporoval a zavázal se je uhradit, přičemž část dle svého verbálního vyjádření již uhradil. Tato skutečnost však nebyla jednoznačně prokázána, a proto soud obžalovaného zavázal uhradit veškeré majetkové škody. Poškozená R. D. se připojila k adheznímu řízení prostřednictvím svého zmocněnce i s nemajetkovou újmou, a to ve výši více než 800 000 Kč (dvojnásobek přiznané újmy). Návrh zmocněnec odůvodnil poukazem na rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2020, publikovaného pod sp. zn. IV US 2578/19. Podle daného rozhodnutí ústavně konformní výklad § 2959 občanského zákoníku upravujícího odčinění duševních útrap při usmrcení osoby blízké vyžaduje, aby obecné soudy aplikovaly kritéria pro výpočet odčinění i materiální újmy vymezená judikaturou Nejvyššího soudu jen jako vodítka, které je však nezabavuje povinnosti zvažovat a náležitě vyhodnotit, zda konkrétní případ neodůvodňuje odchylku od takového výkladového základu (nahoru, dolů), jinak se dopustí porušení čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. V odůvodnění daného rozhodnutí pak dané skutečnosti rozvádí především v bodě 5, dle kterého se musí podrobně zkoumat především vzájemné vztahy mezi poškozeným a zemřelým, například reálnost dobrých vztahů apod. Obdobně pak dané skutečnosti jsou rozvedeny v bodech 22, 23. odůvodnění. Soud při úvahách o výši

stanovené nemajetkové újmy konstatuje, že o vztazích mezi zemřelým a navrhovatelkou nemá bližších poznatků. Zemřelý podle části výpovědí se měl pohybovat v komunitě bezdomovců, takže reálnost jeho trvalého bydliště, případně vztahy s matkou, mohou být poněkud problematické. Nelze rovněž přehlédnout jednání poškozeného před samotnou trestnou činností obžalovaného, která vedla k úmrtí poškozeného, kdy tyto okolnosti podle názoru nalézacího soudu musí být zahrnuty do úvah o výši nemajetkové újmy. S ohledem na předmětné skutečnosti proto soud obžalovanému uložil povinnost uhradit poškozené na nemajetkové újmě polovinu navrhované finanční částky tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti všem výrokům tohoto rozsudku je možné podat odvolání do 8 dnů ode dne jeho doručení k Vrchnímu soudu v Olomouci prostřednictvím Krajského soudu v Brně, pobočky ve Zlíně.

Rozsudek může odvoláním napadnout státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoliv výroku a obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká.

Poškozený může odvoláním rozsudek napadnout pro nesprávnost výroku o náhradě škody nebo proto, že takový výrok nebyl učiněn. Poškozený může požádat o vyznění o konání veřejného zasedání o podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, žádost se podává u tohoto soudu.

Poškozený může žádat o uspokojení nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí, je-li tímto rozsudkem ukládána sankce, která je majetkovou trestní sankcí podle zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí (§ 2 odst. 1 zák. č. 59/2017 Sb.).

Odvolání musí být do 8 dnů od doručení písemného vyhotovení rozsudku odůvodněno tak, aby bylo patrné, ve kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo.

Státní zástupce je povinen v odvolání uvést, zda jej podává, byť i zčásti, ve prospěch nebo neprospěch obžalovaného.

Jestliže odvolání nespĺňuje náležitosti obsahu odvolání, může být odvolacím soudem odmítnuto.

Zlín 5. 8. 2024

JUDr. Radomír Koudela v. r.
předseda senátu